

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVH ZAVODOV LITOSTROJ

UREDNIŠTVO ČASOPISA

»LITOSTROJ«

ČESTITA VSEM SVOJIM
BRALCEM

IN CELOTNEMU KOLEKTIVU

OB 22. JULIJU —
DNEVU VSTAJE

LETO II.

LJUBLJANA, JULIJA 1961

ŠTEVILKA 7

TITO: POZDRAVITE KOLEKTIV

OB VSAKEM SVOJEM REDKEM OBISKU V LITOSTROJU, PRVENCU NAŠE POVOJNE INDUSTRIJE, SEM OPAZIL VELIK POZITIVEN RAZVOJ IN HITER NAPREDEK. VIDEL SEM, DA STE PRIČELI RAZEN TURBIN IZDELOVATI TUDI DIESLOVE MOTORJE IN DRUGE ZAPLETENE STROJE. OD ZAČETNIH KORAKOV, KO JE NAŠA DOMOVINA POTREBOVALA TURBINE, STE NAREDILI PRECEJŠEN SKOK NAPREJ. VSEMU DELOVNEMU KOLEKTIVU — DELAVCEM, TEHNIKOM IN INŽENIRJEM — OB VSEM TEM, KAR SEM DANES VIDEL, LAHKO SAMO ČESTITAM. VAŠI USPEHI NISO VAŽNI LE ZA RAZVOJ DOMAČE INDUSTRIJE, TEMVEČ TUDI ZA OSVAJANJE ZUNANJEGA TRŽIŠČA»

Dne 21. junija sta nas obiskala predsednik republike Josip Broz-Tito in predsednik republike Mali g. Modibo Keita — Tito je opazil, da se razvijamo v pozitivni smeri — Pozdrav predsednika ljubljanskega Mestnega sveta Marjana Jenka in predsednika DS Milana Vidmarja — Ogled tovarne — G. Keita se je zanimal za črpalke, tov. Tito pa za Dieslove motorje in turbine — Navdušenje delovnega kolektiva

ga posebnega obiska, da bi se seznanili z našim delom, z našo proizvodnjo in našimi prizadevanji za gospodarski napredek naše države. Vaš visoki obisk, ekscelencija, s katerim ste nas danes počastili, bo ostal v trajnem spominu vsemu našemu delovnemu kolektivu, v čigar imenu Vas najtopeje pozdravljam med nami.

Zahvaljujemo se za visoki obisk našemu dragemu tovarišu Titu. Vaš obisk, tovariš Tito, nam bo, kakor vselej, tudi to pot vtilil novega elana v naših delovnih prizadevanjih.

Pozdravljam vse visoke goste v spremstvu ekscelence predsednika republike Mali, gospoda Modiba Keita, in Vas vldjudno vabim na ogled naše tovarne z željo, da bi odnesli iz nje kar najboljše vtise.»

»RAD BI GOVORIL Z LJUDMI SAM«

Trenutek zatem se je gostoma približalo 15 pionirk in pionirjev osemletke Majde Vrhovnikove. V imenu vseh ljubljanskih pionirjev ju je pozdravila pionirka Majda Korošec, ki jima je izročila velike šopke rdečih nageljniov. Tovariš Tito je že takoj ob vhodu v tovarno izrazil željo, naj gostu lepo razkažemo tovarno, sam pa se bo že kako sprehodil po njej. Deloma mu je to uspelo, vendar zaradi hitrega obhoda tovarne ni mogel v celoti uresničiti svojega prvotnega namena. Ko so si gostje, z gospodom Modibom Keito na čelu, ogledovali maketo Litostroja, se je tovariš Tito ločil od skupine in se približal administrativnim delavcem pomožnih obratov, na levi strani vhoda v glavno poslopje. Po nekaj besedah se je priključil skupini, ki se je odpravila proti livarni sive litine. Vso pot je tovariša predsednika spremljal glavni direktor Ivan Kogovšek, g. Modiba Keita pa predsednik DS Milan Vidmar. Med potjo v livarno je Titu le-ta pojasnil, da

je vodstvo podjetja sicer hotelo zadržati delavce livarne sive litine in transportnih obratov, da ostanejo na svojih delovnih mestih, vendar razburkanega in spontanega vala navdušenja ob njegovem prihodu in prihodu g.

jemne sobe je tovariš Kogovšek povabil Tita še na ogled konstrukcijskega biroja, kar je gost z veseljem sprejel. V tem oddelku se je Tito razgovarjal z inženirji in tehnikami ter z našim indijskim stažistom iz Bombaya,

Takoj ko so gostje izstopili iz avtomobilov, jih je v imenu ljubljancev pozdravil Marijan Jenko

V pripekajočem soncu se je dne 21. junija, mimo množice litostrojarskih in drugih družin na Džakovičevi cesti in Litostrojčanov v tovarni ter mimo neštetihi malijskih in jugoslovanskih zastav, pripeljala kolona 27 avtomobilov, na čelu s predsednikom Titom in predsednikom republike Mali, gospodom Modibom Keito. Mrzlične priprave v pričakovanju tega velikega obiska so se pričele že v zgodnjih jutranjih urah in so dosegle višek okoli 10. ure, ko se je pred upravnim poslopjem našega podjetja začela obratovati stoglavna množica delavcev iz montaže in delavcev iz administracije. Še poseben poudarek slovesnemu razpoloženju je prispevala tudi litostrojarska godba, ki je pred vhomom v tovarno neutrudno igrala borbene in družne skladbe.

Vtem ko smo pričakovali visokoga gosta, so prispeli v tovarno predsednik Mestnega sveta Ljubljane Marjan Jenko, sekretar okrajnega komiteja ZKJ Franc Popit, sekretar sekretariata Izvršnega sveta LR Slovenije inž. Viktor Kotnik, predsednik okrajnega odbora SZDL inž. Vitja Rožar, predsednik delavskega sveta Litostroja Milan Vidmar, glavni direktor našega podjetja Ivan Kogovšek, predstavniki družbenih in političnih organizacij in mnogi drugi.

Približno ob 10. uri so spontani klici in skandiranje Litostrojčanov »Tito — Keita« na začetku

špalirja naznanili, da se bližata draga gosta. Med prvimi avtomobili, ki so se ustavili pred upravnim poslopjem, je bila maršalova temna limuzina, ki je imela na sprednjem delu obešeno svileno malijsko in jugoslovansko državno zastavico. Prvi je izstopil iz avtomobila maršal Tito, ki je bil oblečen v sivo obleko, za njim pa še predsednik Keita, v modri obleki. Vtem ko sta se šefa dveh izvenblokovskih držav pozdravljala z Litostrojčani, so izstopili iz svojih avtomobilov tudi člani njunega spremstva, med katerimi je bil tudi predsednik Ljudske skupščine Miha Marinko.

POČAŠČENI SMO Z VAŠIM OBISKOM

V slavnostnem razpoloženju in ob burnem ploskanju v čast visokima gostoma je stopil k mikrofону predsednik Mestnega sveta Ljubljane Marjan Jenko, ki ju je v imenu prebivalcev Ljubljane toplo pozdravil. Za njim ju je pozdravil predsednik delavskega sveta Milan Vidmar, ki jima je izrekel tole dobrodošlico:

»Delovni kolektiv Titovih zavodov Litostroj v Ljubljani je ponosen, da ste si sredi svojih visokih in odgovornih državnih poslov, ki jih opravljate v skupnem prizadevanju za napredek Vašega in našega ljudstva in za mir na vsem svetu ter s tem za dobrobit vsega človeštva, izbrali tudi našo tovarno za kraj svoje-

Gospod Modibo Keita je med razgovorom pokazal obsežno tehnično znanje

Pozdravljen v naši sredi

Modibe Keita niso mogli zadržati.

Kmalu potem, ko so gostje s spremstvom vstopili v livarno, je pri kalupu za 10-tonski ladijski vijak tovariš Tito zagledal Franca Črnivca, ki se ga je verjetno spomnil še od prejšnjih srečanj. Rokovala sta se, nato je po kratkem razgovoru predsednik nadaljeval pot.

Obiskovalci so si ogledali še livarno jeklene litine, montažo in pločevinarno. Med potjo v spre-

ki je izrazil zadovoljstvo nad delom v naši tovarni.

TITO SE JE ŠE POSEBEJ ZANIMAL ZA DIESLOVE MOTORJE IN TURBINE

Med ogledom tovarne so posamezne skupine delavcev v vseh obratih navdušeno pozdravljale drage goste. Tovariš Tito se je še posebej zanimal za gradnjo Dieslovih motorjev in turbin, gospod Keita pa za vse proizvode naše tovarne, zlasti za črpalke in je pri vsem pokazal veliko razgledanost.

Ko si je Tito ogledoval oddelek, v katerem montiramo turbine, mu je Ivan Kogovšek mimogrede omenil, da imamo danes vse možnosti za gradnjo največjih turbin, tudi za hidroelektrarno Djerdap. Tovariš predsednik je dejal, da bi nas morebitno naročilo za izgradnjo tega objekta uvrstilo med proizvajalce največjih turbin na svetu.

Ko sta se pri kupolki v livarni sive litine srečala Tito in Modibo Keita, se je naš predsednik obrnil h gostu in rekel: »Litostroj je že stabilizirana tovarna«. Ob tej priložnosti se je s posebnim zadovoljstvom spomnil, da je leta 1947 prav on odprl kupolko in ulil državne grbe. Rekel je, da smo od tistih začetniških, še negotovih korakov naredili zajeten skok naprej.

Maršal je posvetil precej pozornosti tudi naši proizvodnji Dieslovih motorjev. Ustavljal se je pri vseh fazah produkcijskega (Nadaljevanje na 2. str.)

TITO: Vaša prizadevanja so stvarna

(Nadaljevanje s 1. strani)

procesa tega izdelka in se zanimal tudi za podrobnosti. Rekel je, da je Litostroj sposoben proizvajati še večje motorje, kot jih izdeluje. Mnenja je bil, da bi lahko pri nas delali tudi večje ladijske gredi, s katerimi bi lahko

član uredništva našega časopisa in ga poprosil, da bi povedal nekaj besed bralcem našega lista oziroma poslušalcem litostrojske radijske postaje. Tudi tej prošnji se je predsednik ljubeznivo odzval. Povzetek njegovih besed je objavljen že v uvodu.

Zanimiva in spodbudna je bila tudi izjava predsednika republike Mali gospoda Keita, ki je med drugim rekel: »Litostroj je lep primer resničnega socialističnega podjetja. Visoke, svetle in lepe delavnice, red in čistoča, dokazujejo, da je socialistično podjetje mnogo boljše od kapitalističnega, kjer so često naravnost nevdržni pogoji za delavce.« V spominsko knjigo našega podjetja pa je napisal: »Industrijska moč Jugoslavije je potrjena v tej tovarni, ki z vrsto svojih proizvodov uspešno vzdrži konkurenco tako imenovanih kapitalističnih sil.« Gospodu Keiti smo poklonili album s fotografijami in druga manjša darila.

Vtem smo zaslišali iz hodnika upravnega poslojpa ploskanje in navdušene vzklike. V sprejemno sobo sta vstopili soproga gospoda Modiba Keita in Jovanka Broz s spremstvom in prisledli k svo-

»Litostroj je že stabilizirana tovarna«

jima soproga. Jovanka Broz je bila v temnomodri obleki z vsitimi čipkami, gospa Keita pa je bila oblečena v dragoceno nošo iz raznobarnih svile, v kateri so bile vtakane zlate nitke, na glavi pa je imela dragoceno ruto in nakit.

Kmalu po njenem prihodu so vstopile v sprejemno sobo članice aktiva žena Litostroj in visokima gostjama izročile šopke dišečih nageljnov.

Potem sta visoka gosta vstala in se s spremstvom podala proti avtomobilu pred upravnim splotjem. Tik preden je limuzina obeh predsednikov krenila na pot proti Postojni in Opatiji, je pristopil k avtomobilu še glavni direktor Ivan Kogovšek, podal še enkrat roko gospodu Modibu Keiti in predsedniku Titu; le-tega je povabil, naj še obišče naš kolektiv. Predsednik Tito je dejal, da bo rad spet prišel med nas. Hkrati je tovariš Kogovšek prisrčno pozdravil predsednika Ljudske skupščine LRS Miho Marinka in tudi njega povabil, naj nas še kdaj obišče.

Ob slovesu je predsednik vzkliknil: »Pozdravite mi kolektiv.« Delavci so v gostem špalirju navdušeno ploskali in spontano vzklikali »Tito-Keita«.

P. L.

O tem in onem pred DSP

Osrednji delavski svet podjetja (DSP) se je dne 30. junija letos sestel na svoji 13. redni seji. Na dnevnem redu je bilo kar 11 različnih zadev, tako da se je razprava zasukala to pot o tem in

onem iz naše tekoče problematike. Zal je bila udeležba nekoliko slabša kot na prejšnjih sejah, da no zaradi dopustov, delno zaradi službenih odsotnosti, vendar na vzročih to ni oviralo, da se ne prav resno pomenili o vsem, kar je bilo na programu.

Izmed obravnavanih zadev bila nedvomno najpomembnejša razprava o uporabi skladov leta 1960 za obratna sredstva. Sklepi, ki ga je DSP sprejel, so uporabi v ta namen 100 milijonov dinarjev iz skladov podjetja, ob analizi, ki smo jo slišali o položaju podjetja in perspektivah njegovega razvoja spričo naravnost ščajajo proizvodnje in razveseljenih naročil doma in iz tujine, na letel na soglasno odobritev, tudi že na prve ugodne odmevanj, kakor je pokazal članice novinarja F. Seuniga v »Delu« dne 1. 7. 1961 pod naslovom »Litostroj magaj si sam in skupnost ti pomagala«. Ker je ta korak naše podjetje zares pomembno objavljamo na drugem mestu, kaj podrobnejših pojasnil o njegovi

Z odobravanjem je DSP sprejelo, na znanje poročilo predsednika UO tov. Kožuha, ki je seznanil članice DSP z delom UO v zadnjem času in obravnavanimi problemi, tako med katerih so bili deležni posebej ne pozornosti finančni položaj podjetja (in z njim povezano vprašanje povečanja obratnih sredstev), uvajanje v proizvodnjo novega proizvoda — kolenčastih gredi, za kar je že v delu podoben elaborat, zidanje novega splotja obratne ambulante in tem povezana vprašanja, izselitev družin iz samskega doma, da bil ta na razpolago zares za samce itd. O vseh teh vprašanjih je bilo izmenjanih mnenj tudi v razpravi pred DSP, zlasti še v zvezi z dopolnilnimi poročili generalnega direktorja.

Izmed pomembnejših zadev obravnavi naj še omenimo poročilo o sprejemnih pravilnikih o penzijah, o čemer poročamo posebej, in sprejem predpisov decentralizaciji organov samoupravljanja, ki bodo začasno veljavi. V zvezi z razpravo o zavrnitvi dodatku na prejšnji seji je DSP to pot določil vrednost točke težavnostnega dodatka v višini 0,43 din bruto.

Nazadnje je DSP notrdil poročilo generalnega direktorja o potovanjih v tujino za prvo trimesečje 1961 in poročilo komisije o odpis osnovnih sredstev. Vodi konjunktorno propagandnega dela, da je na kratko poročal o zadnjih obiskih v Litostroju.

Tovariš Tito se je veselo nasmjal in podpisal Betkino fotografijo

ustregli vsem potrebam jugoslovanskega ladjedelništva.

POZDRAVI V SPREJEMNIH SOBAH

V sprejemnih sobah so se razgovori med obema predsednikoma, njunim spremstvom in vodilnimi delavci naše tovarne nadaljevali. Naši delavci so goste seznanili s kadrovske problematiko, o uspešnem naročilu za HE Senj, kjer smo v hudi konkurenci uspeli dobiti naročilo mi, o obratnih sredstvih in podobno.

Med kratkim preporom v razgovoru je pristopila k tovarišu Titu naša delavka-fotoreporterka Betka Tomšič in poprosila predsednika Tita, naj bi se podpisal na fotografijo, ki jo je napravila pred tremi leti, ko je zadnjič obiskal naše podjetje. Predsednik se ji je nasmehnil in brž ustregel njeni želji. Naša Betka je vsa srečna spravila sliko in nadaljevala s svojim delom.

K tovarišu Titu je stopil tudi

K maršalu Titu sta pristopila člana našega uredništva

Rešilna formula - koeficient obračanja 2

O obratnih sredstvih se govori in piše že več kot eno leto ne samo v Litostroju, pač pa tudi v vseh ostalih gospodarskih organizacijah. Zlasti pereč je problem obratnih sredstev v podjetjih z individualno proizvodnjo, kot je na primer Litostroj. Taka podjetja nimajo enakomerne realizacije, ker je le-ta odvisna od finalizacije proizvodnje. Z rastočim obsegom proizvodnje raste potreba po surovinah in proizvodnem materialu, kot tudi po delovni sili. Vse to pa zahteva večja finančna sredstva. Ko je Litostroj v letu 1958 ustvaril blagovne realizacije v vrednosti 5.300.000.000 dinarjev, je razpolagal s finančnimi sredstvi za svojo proizvodnjo in poslovanje v znesku 4.500.000.000 dinarjev. V letu 1961, ko bo podjetje predvidoma podvojilo svojo blagovno proizvodnjo, ima še vedno na razpolago samo 4.500.000.000 din, vendar ta znesek ne pomeni isto kot pred tremi leti, saj mora sedaj spričo omejitve, ki jih je banka uvedla, iz teh rednih obratnih sredstev izločiti še sredstva za potrebe uvoza. Doslej je namreč banka dajala gospodarskim organizacijam namenske kredite za nabavo deviz, kar pomeni, da ima danes podjetje pri povečanem obsegu proizvodnje dejansko manj obratnih sredstev na razpolago kot poprej. Logično je, da mora taka situacija podjetju povzročiti težave v proizvodnji. Če ni dovolj denarja, podjetje ne more pravočasno izpolniti svojih obveznosti. To se odraža v naraščanju neporavnanih

računov in v težavah pri nabavi materiala in surovin za reprodukcijo.

Te težave se dajo ublažiti s hitrejšo finalizacijo proizvodov, odnosno s hitrejšim obračanjem vloženih sredstev v proizvodnjo. Ta je našemu podjetju delno že uspelo, saj je svoj koeficient obračanja od 1,36 v letu 1958 izboljšalo na 1,59 v letu 1960. Nujno pa je potrebno, da podjetje doseže koeficient obračanja 2, kar pomeni, da se vložena sredstva vsaj dvakrat obrnejo. Če bi Litostroj že v tekočem poslovnem letu dosegel koeficient obračanja 2, ne bi danes razpoložljiva obratna sredstva več zadostovala za nemoteni obseg proizvodnje. Torej je bilo podjetje prisiljeno zaprositi za dolgoročno posojilo za obratna sredstva v višini 2 milijard dinarjev. S povečanimi obratnimi sredstvi in z izboljšanim koeficientom obračanja bi podjetje moralo pokrivati svoje potrebe po obratnih sredstvih pri nadaljnjem povečanem obsegu proizvodnje do zneska 12 milijard dinarjev, kot se predvideva za leto 1962.

Sedaj, ko se naši najvišji gospodarski organi borijo, da bi dali našemu plačilnemu sredstvu (dinarju) stabilno osnovo, se postavljajo za posojila za obratna sredstva neprimerno strožji kriteriji kot doslej. Gospodarska organizacija, ki zahteva posojilo za obratna sredstva, mora svojo zahtevo opravičiti z racionalnim poslovanjem, da ima zgotovljeno tržišče za svoje izdelke in zagotovljeno vnovčenje svojih ter-

jatev, to je, da mora imeti likvidne odjemalce. Razen tega se zahteva, da morajo tudi podjetja sama ob zahtevi za posojilo sodelovati s svojimi lastnimi skladi. Podjetja, ki ob zahtevi za posojilo ne vnesajo svojih skladov kot lastno udeležbo, nimajo pogojev, da bi se njihova zahteva sploh obravnavala pri dodelitvi posojila za obratna sredstva.

Naše podjetje razen amortizacijskega sklada nima drugih lastnih skladov. Sredstva amortizacijskega sklada so za potrebe proizvodnje že leta v naprej razporejena. Ker pa je ureditev obratnih sredstev za naše podjetje življenjskega pomena, so organi našega delavskega samoupravljanja morali revidirati sklep delavskega sveta z dne 7. aprila 1961, ki je razporedil ostanek čistega dohodka po zaključnem računu za leto 1960. Po zaključnem računu za leto 1960 je podjetje ustvarilo čistega dohodka v znesku 124.000.000 dinarjev. Od tega zneska je bilo namenjeno okrog 90.000.000 za stanovanjsko izgradnjo. Čeprav je stanovanjska izgradnja prav tako pereč problem kot je regulacija obratnih sredstev, je delavski svet na svoji seji dne 30. 6. 1961 sklenil, da se iz doseženega čistega dohodka iz leta 1960 določi 100.000.000 dinarjev za obratna sredstva kot lastna udeležba in da se dotacije po prvotnem sklepu delavskega sveta preloži na naslednje poslovno leto. To pomeni, da prvotni sklep DS ni razveljavljen, pač pa samo časovno premaknjen za eno leto.

Franc Leskošek-Luka z ženo

18. junija letos je bil na Sorški planini podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka s svojo soprogo. O tem dogodku je v uredništvu pripovedoval naš gornik-veteran Miro Vrhovc.

Okoli 10. ure dopoldne se je pred našo bajto na Sorici ustavil avtomobil znamke Mercedes. Iz njega je izstopilo nekaj oseb, ki jih sprva ni nihče spoznal. Šele ko so se nam približali, smo spoznali tovariša Leskoška in njegovo soprogo. Prosil je, če lahko

pri nas obeduje. Povedal je, se mu mudi v dolino in nato Vršič. Med čakanjem na kosilo se je z nami zapletel v živahen pogovor, ki ga je »povlekel« 16. ure. Že kmalu po kosilu, ga ni mogel prehvaliti, sem variša Luko opomnil: »Vi pa danes ne boste prišli na Vršič!«

»E, kaj Vršič,« je rekel, »vas je prijetneje.« In tako je prijetni družbi preživel nekaj in obljubil, da bo med litostrojske planince še rad prišel.

O laboratorijskih preizkusih za vodne turbine

Litostroju so z udeležbo na mednarodnih posvetovanjih dosegli iz prvih vtisov nove konstrukcijske in projektivne zasnove na področju vodnih turbin. Po vseh dosegljivih poteh spremlja vsa zadevna dogajanja v svetu, hkrati pa ohranja v sodelovanju z Inštitutom za turbinske stroje svojo izvirnost

turbine

tudi — kolikor mogoče — natančno dognanljivi. Pri tem so mnogi pojavi (in zato tudi hidravlični) odstopali — in še odstopajo — od teorije in računov in celo od oblik. Tej neskladnosti se je pridružila še določena nesorazmernost izsledkov. Ker so stroji meč razvijanjem dosegli čedalje večje dimenzije, so se vzporedno povečali tudi škodljivi vplivi, ki so ogrožali »dober« izkoristek. Temu nasproti pa je vsaka desetinka pridobljenega izkoristka izkazovala v zaključnih številkah čedalje večjo gospodarsko vrednost.

Ob teh spoznanjih je bilo treba poiskati že nova pota in sredstva, da bi lahko na vodnih strojih kolikor mogoče oprijemljivo spremljali vse neznane pojave in vzroke ter z njihovimi posledicami in ukrepi proti njim. Tu je priskočilo na pomoč laboratorijsko delo s posebno nalogo za vodne stroje, da zanje v dejanski izvedbi vnaprej prouči hidravlične izgube, kavitacijske in druge pojave, za lopatično oziroma gonilno kolo s sesalno cevjo vred pa vrednosti izkoristkov v vsakovrstnih obratovalnih okoliščinah in še vrsto drugih problemov. Ker se je bilo treba pri tem delu odločiti za preizkuse v zmanjšanih dimenzijah in zato na primer pri gonilnih kolesih turbin se je vzporedno moral pojaviti tudi problem preračunavanja preizkusnih vrednosti na dejanske. Čeprav je to vprašanje že dolgo nerazčiščeno in je o njem polno gradiva v strokovni literaturi, bi bila še dandanes neprevidna trditev, da je zadeva dokončno rešena.

Ker so se tudi »turbinski« laboratoriji po obseznosti in opremitvi razvijali vzporedno s turbinsko stroko sploh, so mnogi med njimi prerastli v prava žarišča napredka, bodisi v zvezah s to-

našem inštitutu za turbinske stroje. S temi nameni je dalje »Litostroj« preko Zvezne komisije za standardizacijo včlanjen v Mednarodno elektrotehniško komisijo (IEC) in pri tej še posebej v tehničnem odboru za vodne turbine (TC 4). Po tej poti so z udeležbo na mednarodnih posvetovanjih iz prvih virov dosegli nove konstrukcijske in projektivne zasnove, zlasti pa neposredna udeležba pri sestavljanju mednarodno veljavnih pravilnikov za turbine, predvsem za njihovo prevzemanje, v katerih so obsežne garancijske vrednosti za izkoristke, regulacijo itd. in tudi pogoji, ki zasedajo v gospodarsko plat, o katerih mora biti »Litostroj« kot udeleženec in tekmeč na svetovnem trgu temeljito in sproti poučen.

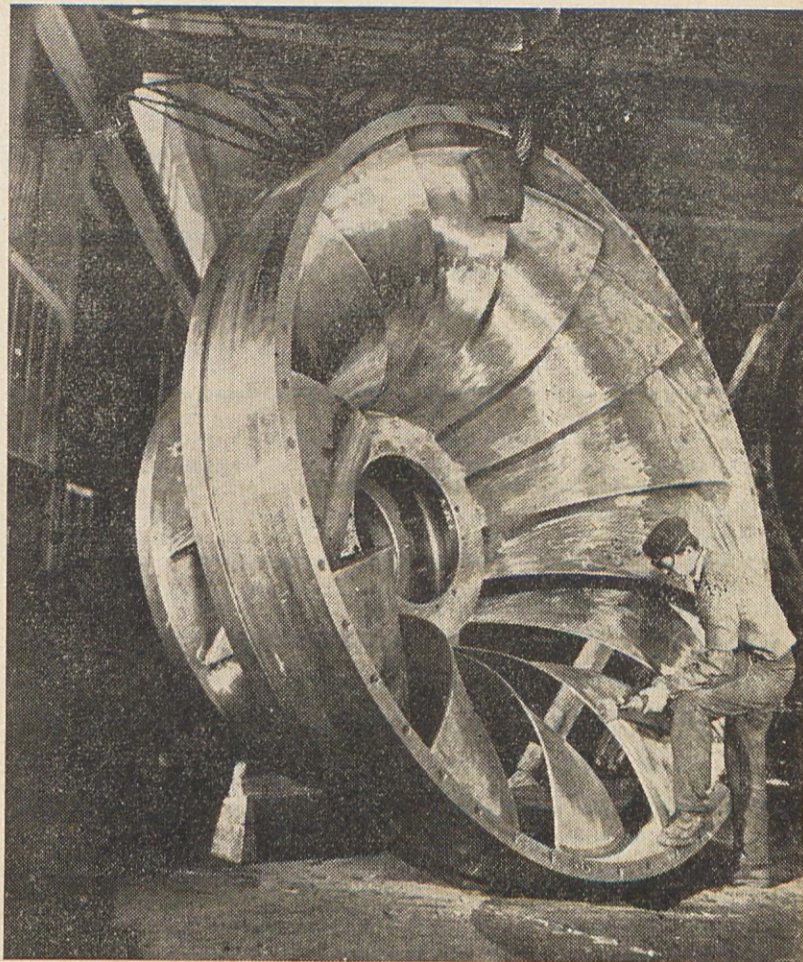
POMEMBNI MEDSEBOJNI STIKI

Še mnogo globlje prodirajo v proizvodne podrobnosti posebne turbinske konference in simpoziji, ki jih obdobjno prirejajo znanstvene akademije ali strokovna združenja. Na vseh takih mednarodnih posvetovanjih dobivajo izkoriščanje vodnih moči, elektrifikacija in tudi gradnja novih turbin pri nas vsepovsod mesto med pomembnimi postavkami v svetovnem merilu; osebni stiki z laboratorijskimi znanstveniki, vodilnimi konstrukterji in strokovnjaki svetovnega slovesa ob takih priložnostih pomagajo poglobljati in utrjevati spoznavanje naših prizadevanj in uspehov. V to vrsto dragocene izmenjave misli in pogledov lahko prištevamo osebne stike z mnogimi znanimi sedanji vrhovi turbinske stroke, kakor so na primer Hutton, avtor popravljene preračunske enačbe za vzorčne Kaplanove turbine, Nechleba, najbolj priznani turbinski in regulacijski znanstvenik v ČSR, Deriaz, izumitelj po njem imenovane »povratne« turbine, Hooper, ki vodi ameriški Alden Hydraulic Laboratory, Kvjatkovskij, izumitelj sovjetske »povratne« turbine in še mnogi drugi. Zaključna ugotovitev je taka, da jim je uspelo doseči priznano visoko raven — ki pa nikakor ni nedosegljiva — spričo ugodnejših pogojev, več razpoložljivih sredstev in dosledno izpeljane specializacije.

To spoznanje pa nalaga tudi našemu Inštitutu za turbinske stroje pospešen trud za neodjenljivo dohajanje sorodnih laboratorijev v zamejstvu po storilnosti in tudi po opremitvi. Zaradi osvetlitve je zato priobčena shematična slika preizkusne naprave za kavitacijo pri Escher-Wyssu v Švici, ki se vsekakor močno razlikuje od naše. (Slika je posneta iz referata CZ na lanskem simpoziju o vodnih turbinah v Nici).

VSKLAJEVANJE MNENJ

Znanstveno in raziskovalno delo v laboratorijih je najtesneje povezano s turbinsko industrijo in se zato tudi globoko in vsestransko prepleta z ekonomskimi problemi, s posebnim ozirom na ugotavljanje in ostvarjanje najbolj ekonomičnih elementov. Od tod izhaja tudi, da se projekti, prav gotovo pa izvedbe, vselej oslanjajo na vzorčne laboratorijske meritve. Na vseh mednarodnih konferencah — lahko bi rekli obvezno — so na dnevnem redu referati o skladnosti vzorčnih in dejanskih merjenj za garancijske in druge vrednosti, kar je obenem samo dokaz več o določeni nezanesljivosti. To je pač povsem razumljivo, ker se preračunske enačbe oslanjajo na teoretične osnove, deloma pa izhajajo tudi iz statističnih podatkov. Tem pomislekom je treba dodati še razliko med pogodbenimi pogoji in strogo znanstvenimi. Nepobitno je, da je z izpolnitvijo

Obdelava kolesa Francisove turbine

pogodbenih pogojev turbinska tovarna opravila prevzeto nalogo, s čimer pa še ni rečeno, da je ustrezno tudi strogim znanstvenim izsledkom. Vprav o teh razlikah in njihovem zapletenem ozadju se nizajo obširne razprave med proizvajalci po eni in investitorji po drugi strani. Med slednjimi je na mednarodnem odru vselej močno zastopana Electricité de France (EDF), ki ima mnogo praktičnih izkušenj, velik štab laboratorijskih delavcev in znanstvenikov (med katerimi so najmlajši na že omenjenem simpoziju v Nici pred lastnimi šefi uspešno prestali diskusijski krst) in zato pogoje prikraja po svoje. V nasprotju z vsemi temi se proizvajalci — z »Litostrojem« vred — sicer strinjajo z meritvami na dejanskih izvedbah in tudi s primerno vsklajenimi da-

boratorijskimi prevzemi, toda z določenimi pridržki in dodatki.

O vsem povedanem se obetajo za letošnje konference IEC v Interlaknu dokončni zaključki, ki so v pretresu že vrsto let, razen tega pa še mednarodni pravilniki o regulatorjih, črpalkah in povratnih turbinah, komercialnih klavzulah, mednarodnih predpisih za obratovanje in merskih enotah v hidravličnih računih.

Ze naslovi poglavij napovedujejo proučevanje zelo širokih delovnih področij — in s tem še več možnosti za marsikatero nesoglasje — tako da je zbrano spremljanje zaključkov obenem s seznanjanjem o spremljajočih okoliščinah in ozadju njih dovolj utemeljeno in zelo potrebno.

Prof. inž. Albert Struna

Predlog proizvodnega plana za tretji kvartal letošnjega leta

Predlog proizvodnega plana za tretje četrtletje je:

a) Skupna proizvodnja v višini 3.198 ton, to je 15,70 % letnega plana,

b) blagovna proizvodnja pa v višini 1.775 ton, kar znaša 15,27 % letnega plana.

Računamo, da bomo v tretjem kvartalu nadomestili zaostanek iz I. in II. kvartala, ki znaša pri skupni proizvodnji 175 ton, pri blagovni proizvodnji pa 358 ton. Če upoštevamo še navedeni zaostanek, bi v III. kvartalu dosegli naslednjo proizvodnjo:

a) skupna proizvodnja 3.373 ton, to je 16,56 % letnega plana,

b) blagovna proizvodnja pa 2.133 ton, to je 18,35 % letnega plana.

PE — MO

Metalurški obrati bodo predvidoma dosegli proizvodnjo I. in II. kvartala v višini 4.310 ton. Vse proizvodne grupe bodo dosežene oziroma presežene. Proizvodni plan za III. kvartal je postavljen v višini 21,59 % letnega plana zaradi dopustov.

PE — PK

PE — pločevinarstvo in kovačija bosta predvidoma dosegli proizvodnjo I. in III. kvartala v višini 1.410 ton, proti planu 1.192 ton. Obe proizvodni grupi bosta predvidoma preseženi. Proizvodni plan III. kvartala je postavljen v višini 24,78 % letnega plana.

PE — HS

PE — hidravlični stroji bo predvidoma dosegla proizvodnjo I. in II. kvartala v višini 1.609 ton, proti planu 1.854 ton. Zaostanek znaša ca. 100 ton pri turbinah in ca. 150 ton na črpalkah. Zaostanek bo predvidoma nadoknaden v III. kvartalu.

PE — SN

PE — stroji in naprave bodo predvidoma dosegli proizvodnjo I. in III. kvartala v višini 890 ton, proti planu 1.212 ton. Zaostanek naj bi bil nadoknaden v III. kvartalu. Proizvodni plan za III. kvartal je postavljen v višini 226 ton, kar je 3,54 % letnega plana.

PE — DT

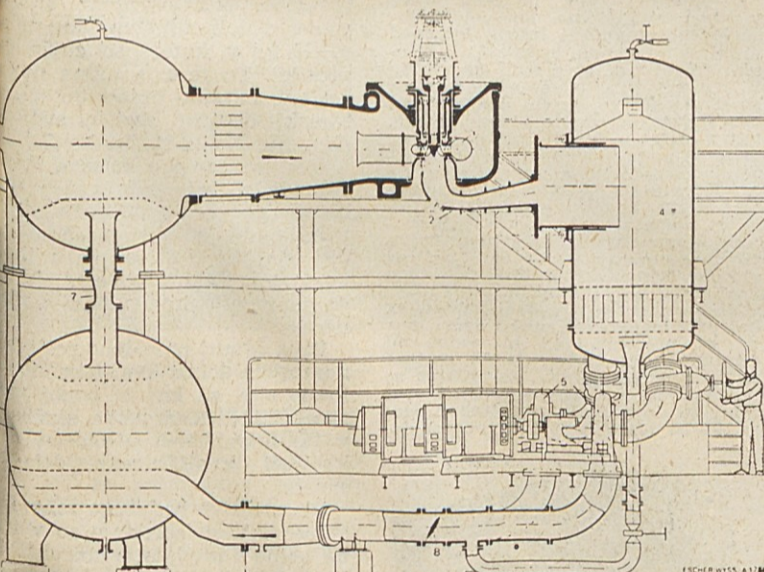
PE — Dieslovi motorji in talna transportna sredstva bo predvidoma dosegla proizvodnjo I. in II. kvartala v višini 513 ton, proti planu 614 ton. Zaostanek znaša predvidoma 42 ton na vozilih z mehanskim pogonom, 58 ton na Dieslovih motorjih in 11 ton na strojnih delih. Proizvodni plan za III. kvartal znaša 5,93 % letnega plana.

PE — OO

Proizvodnja I. in II. kvartala bo predvidoma dosežena v višini 368 ton, proti planu 330 ton. Plan bo presežen pri proizvodnji kislika in orodja. Proizvodni plan III. kvartala je postavljen v višini 20,46 % letnega plana, ker predvidevamo, da bo nastal zastoj pri dostavi praznih steklenic za kisliki zaradi dopustov pri odjemalcih.

PARNE TURBINE SO V ZATONU

Med sedanji vrstami velikih pogonskih strojev — in tako tudi med vodnimi turbinami — se je medtem praktični razvoj, z nekaterimi izjemami seveda, že pred časom povzpел do določene meje, rekli bi omejenega viška. Ker pa vrhunca dognanj po razvojnih vidikih ne gre enačiti z uporabnostjo, ki jo narekuje sobno gospodarstvo, so parni batni stroji že dlje v zatonu in tudi parne in plinske turbine v jedrskih postrojenjih v dolgednem času še ne bodo imele nevarnih kamecev, so po tej strani ostale vodne turbine še čisto nedotak-

Shema prikazuje preizkusno napravo za kavitacijo pri Escher-Wyssu v Švici

njene in se je izkoriščanje vodnih moči obdržalo kot povsem avtonomno področje.

Pri razvoju in izpopolnjevanju teh pogonskih strojev je že od nekdaj najznačilnejša težnja za povečanjem izkoristka, pri vodnih turbinah pa še posebej ohranitev največjega izkoristka v čim širšem območju spremenljivih pogojev, na primer obremenitvenih ali tudi drugačnih, ki so vsakokrat združeni in odvisni od posebnih zahtev. Pri tem prizadevanju pa bi uspeli v praksi, če ne bi zagotavljali zanesljivega napredka, ker bi se ne mogli do njegove utemeljitve, medtem ko bi pri neuspehih vzrokom ne prišli do živega, če bi se vselej ne zatekali po pomoč k teoriji. Pri vodnih turbinah in vseh drugih turbinskih strojih sega ta — mimno v osnovne znanosti — predvsem v aero- in hidromehaniko in vse njihove veje. Šele s pomočjo vseh teh pripomočkov so vsi poljavi računsko zajemljivi in tedaj

varnamo vodnih turbin ali pa z uporabniki vodne energije.

Šele iz zaključnega mnenja vseh omenjenih izhaja dokončna sodba o uspehi in z znanstvenimi izsledki vsklajeni rešitvi »turbinske« naloge, ki kot celota prikazuje sodobno raven turbinske stroke. Pri tem pa ne gre prezreti, da nien pregled po vseh poglavjih ni dosegljiv niti iz knjig niti iz periodičnih revij, ker jo vsa literatura komaj dohiteva, niti vselej ne priobčuje dovolj kritično.

ZASLEDOVATI MORAMO VSE TEKOČE DOSEŽKE PRI GRADNJI TURBIN

»Litostroj« mora zavoljo tega kot nosilec naše industrije turbinskih strojev stalno in po vseh dosegljivih poteh spremljati vsa dogajanja v tej stroki po svetu in gojiti hkrati določeno izvirnost, ki je izvedljiva z oslombo na preizkušnje v laboratoriju, to je v

OB 22. JULIJU — DNEVU VSTAJE

PRVI STREL

Ko so meseca aprila leta 1941 napadli Jugoslavijo Nemci, Italijani in Madžari s pomočjo domačih izdajalcev, je bila Komunistična partija Jugoslavije edina politična organizacija, ki je bila sposobna stopiti na čelo boja proti okupatorju in pozvati narode Jugoslavije, da se z orožjem v roki upro tujim osvajalcem. Ogromne revolucionarne izkušnje, ki si jih je naša Partija pridobila v 28 letih ilegalnega dela, so se leta 1941 strnile v ogromno moč, ki je v silnem zaletu mobilizirala večino državljanov za boj. Na čelo revolucije so stopili tovariši, ki so se borili v levih vrstah socialnih demokratov še pred prvo svetovno vojno, ustanovitelji KPJ in KPS, ljudje, ki so občutili moč Obznane, tisti, ki so se leta 1924 z orožjem v roki bojevali proti fašističnim ORJUNI, ki so preživeli leta 1929 Aleksandrovo diktaturo in trpeli v beograjski Glavnjači, Sremski Mitrovici, Požarevcu in

v drugih kaznilnicah, tisti, ki so leta 1933 ponovno postavili skoraj uničeno Partijo na noge, trpeli v Bileći in so prav zato lahko leta 1941 zrevolucionirali široke ljudske množice. Ko so se ob zasedbi tujih sil pričeli ustanavljati v Sloveniji prvi vojni komiteji pod vodstvom KP in tovariša Tita, so patrioti že zbirali orožje in strelivo, da bi dokončno obračunali z domačo buržoazijo in okupatorji. Četrtega julija 1941 je politbiro CK KPJ v svojem razglasu pozval vse narode Jugoslavije, naj se »kot en mož vzdignejo in stopijo v boj proti okupatorjem, domačim hlapcem in krvnikom naših narodov.« In narod je vstal kot en mož. Slovenci smo se dvignili v poslednji boj 22. julija, ko je pod Šmarno goro počila prva partizanska puška.

Poslednji, a zmagoviti boj je terjal od nas davek, ki smo ga plačali s krvjo in življenjem naših najboljših ljudi.

Žive priče tega krvavega plesa žive med nami. Ko se skupaj borimo za to, da bi razvijali in poglabljali pridobitve naše revolucije, jih komaj še opazimo, pa tudi sami, gledajoč bodočnost, pozabljajo svoje grenke trenutke. Ob 22. juliju — dnevu vstaje — smo izbrali tri Litostrojčane, da bi nam povedali kaj o sebi.

Kako sem ušel gestapovcem

- ★ OB 22. JULIJU — DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA,
- ★ ČESTITAJO VSEM BORCEM IN AKTIVISTOM NARODNO-
- ★ OSVOBODILNEGA BOJA: ZVEZA KOMUNISTOV, DELAVSKI
- ★ SVET, UPRAVNI ODBOR, LJUDSKA MLADINA SLOVENIJE,
- ★ SINDIKALNA ORGANIZACIJA IN SE POSEBEJ UPRAVA
- ★ NAŠEGA PODJETJA Z ŽELJO, DA BI NADALJEVALI DELO
- ★ PRI IZGRADNJI NAŠE SKUPNOSTI S TAKIM NAVDUŠENJEM,
- ★ KOT SO PRIJELI V NOB ZA PUŠKE!

Rodil sem se v zaporu

Vsa naša družina je takoj po okupatorjevem vdoru spoznala, kje je njeno mesto. Povezali so se z aktivisti, pozneje pa so odšli tudi v partizane. Ko so Italijani zvedeli za našo politično pripadnost, so v onemoglem besu vdrli v našo hišo in odpeljali mojo mater, ki je štela dneve, da bi me povila. Brezobzirno so jo odpeljali v ljubljanske zapore, kjer sem spomladi leta 1942 za-

na Tehniško srednjo šolo. V tovarni pa gojim želje, da bi se izučil za specializiranega monterja pri Dieslovih motorjih.

Kot član ZK bi se rad politično udeleževal, tako kot sem se na Industrijski šoli, a se mi zdi, da naša mladinska organizacija ni za sedaj še uspela prodrati do vsakega mladince v tovarni.

Privatno se najraje ukvarjam s smučanjem in padalstvom.

Prve dni avgusta 1941 sem se napotil v Maribor na PK, da poročam o situaciji in izvršenem delu v našem okrožju. Pri Lukancu v Seščah sem dobil primerno obleko, nataknil sem črna očala, da me ne bi bilo mogoče takoj spoznati. Uredil sem si tudi ponarejeno izkaznico »Heimatbunda« za primer pregleda na vlaku ali avtobusu. V Sentpetru sem vstopil zjutraj v prvi vlak. Na postaji sem med drugim opazil dva nemška uradnika, ki sta v rudniku Zabukovci v začetku maja 1941 vpisovala ljudi v »Heimatbund«.

Odločil sem se za predzadnji vagon, da ne bi bil preveč na očeh. V vagon so se pripodili študentje celjske gimnazije. Pod vodstvom precej zagrizenega fantalina, ki je nosil na rokavu velik kljukast križ, so na komando ena-dva-tri peli tedaj moderne hitlerjanske pesmi. Dva študenta, ki jih njihove pesmi niso preveč zanimale, sta vzela karte iz torbice, se stisnila v kot in vrgla duraka. To je bilo dovolj, da je nadutež s kljukastim križem osorno pristopil k fantoma, jima vzel karte ter z vzvišenim glasom zakričal, češ ali mislita, da sta v Jugoslaviji in da lahko dela vsakdo, kar se mu zljubi. Zavedata naj se, da smo v Reichu, kjer take stvari niso dovoljene. To kričanje in zmerjanje je trajalo vso pot do Celja.

Treba je bilo izstopiti. Čakal sem, da je bil vlak že skoraj prazen. Previdno sem šel skozi peron do avtobusne postaje in vprašal za zvezo z Mariborom. Izvedel sem, da pelje avtobus v Maribor šele ob dvanajstih. Pet ur čakati v tem hitlerjanskem mravljišču sredi nemških uniform, mi je bilo težje kot ne vem kaj. Krenil sem proti hotelu Pošta ter pod železniškim mostom proti Teharjem. Od mestne klavnice proti mostu čez Voglajno je prihajala večja skupina ljudi, nekateri med njimi uniformirani, glasno govorili v nemškem jeziku, hvaleč Hitlerja in Reich. Da bi se izognil tej neprijetni družini, sem zavil desno za skladišče za iztovarjanje vagonov. Videl sem, da sem zašel v slepo ulico, in sem se moral vrniti, da bi preko voglajnskega mostu nadaljeval pot in poiškal samotnejši kotiček.

Še pred mostom me je prehitela znana oseba, ki me je zelo čudno ogledovala in naposled tudi spoznala. Bila je Drožeževa iz Zabukovce, hčerka znanega hitlerjanca, ki se je prostovoljno javila k »Werkschutzu« v Zabukovci. Punčara je stopila k mimoidočemu pismonoši, začela kazati name in pripovedovati, kdo sem. Vedel sem, da je treba čimprej izginiti od tod, sicer bo prepozno. Obrnil sem se nazaj k železniškemu mostu in pospešil korak, kolikor sem največ mogel. Ozrl sem se in videl, da se oba silno trudita, da bi me dohitela. Pri hotelu Pošta zavijem desno. Bila sta dobrih deset metrov za mano. Sam nisem vedel, kako se bo ta stvar iztekla. Sreča je bila, da je bilo na ulicah polno ljudi, med katerimi sem za mano idočima mešal sled. Hodil sem z največjo hitrostjo in pri tem delal tako dolge korake, da so me mimoido-

cijo. Punčara pa je tekla sope kakih 25 metrov za mano, ozirajoč se po ulici, kje bi našla kakšno osebo, da bi me aretirala. Že sem na mostu, ki pelje proti Rebekovi tovarni. Med ostalo množico mi naproti prihaja izredno velik in močan nemški žandar. Zdelo se mi je, da je najmanj dvakrat višji od mene. Na prsni je nosil polno nemških odlikovanj in ne vem točno, ali je imel čin kapetana ali majorja. Sicer me pa njegov čin ni tako zanimal. Važno mi je bilo le, ali bom lahko nemoteno smuknil mimo njega naprej, ali pa ga bo moja zasledovalka prej opozorila, da me zgrabi. Že sem za Rebekovo tovarno. Na levi strani ceste na ozkem pasu njive raste koruza, pomešana s fižolom. Še par korakov in že sem lomstil med koruzo. Naenkrat sem se znašel zopet na odprtini ali boljše rečeno v precepu. Na eni

vekal med mrzle betonske stene zapora.

Ko so naju izpustili, me je odnesla v domačo vas. Strahote, ki jih je morala preživeti med vojno, so jo popolnoma izčrpale. Umrla je. Prav tako je bilo z očetom. Ostal sem brez staršev. Samo sorodnikom in družbi se imam zahvaliti, da sem se prebil do poklica. Pri tem pa se ne mislim ustaviti. Čimprej bi se rad vpisal

Mnogo berem. Pregrizel sem domala vso partizansko literaturo, vseh pa so mi tudi pustolovski in napeti romani.

Ob koncu razgovora smo tovariša Popka vprašali še, če kaj pleše in če pogleda za kakšnim dekletom. Stane je zardel kot kuhan rak in rekel: »Nak — dekleta pa res nimam.« Izjavo smo sicer vzeli na znanje, nismo mu pa verjeli. **STANE POPEK**

Prvoborec
Albin
Vipotnik

či sumljivo ogledovali, kam se mi tako mudi. Naenkrat se znajdem na glavni cesti pred Braniborom. Zavijem desno proti Rebekovi tovarni. Medtem sem opazil, da pismonoša ni več za mano, ker je najbrž šel obveščat poli-

strani železnica, na drugi pa neko poslopje, podobno šoli, iz katere so kot morci drveli vojaki in se postrojavali. Nisem vedel, ali je to organizirano za hajko proti meni ali kaj. Sklonim se v jarek za železnico in se ozrem okrog sebe. Začuden me je z balkona svoje hiše ogledoval neki gospod, ki je še v pižami čital časopis. Najbrž me je zapazil že, ko sem prilomastil iz koruze.

Vojska je s hitrim korakom dirjala proti mestu. Dvignil sem se iz jarka ter se pognal čez progo in čez travnik do njiv s koruzo. Kmalu sem prišel do hmeljevih nasadov. Tam sem se nekoliko ustavljal in ozrl okrog sebe. Na glavi nisem imel ne kape in tudi očal ne več. Po cestah je začelo drveti polno motornih vozil, natovorjenih z vojniki in policijo in sem zapazil sumljivo dirkanje s kolesi tudi po pešpoti. Zopet sem pospešil korake, držeč se hmeljevih nasadov in koruze in sem se ustavil šele, ko sem že videl pred seboj Zaloško graščino. Tam sem si malo oddahnil. Pozneje sem izvedel, da so takrat mobilizirali vso policijo in velik del vojaštva za hajko proti meni, da bi me ujeli. Preiskali so vse njive v smeri, kamor sem izginil, pa tudi nekaj hiš so pregledali.

Nebo se je stemnilo in začelo je močno deževati.

Rabska brigada

o zmagah zaveznikov. Pisma, ki smo jih dobivali, so bila zelo »zakamufilirana« in smo morali precej preiščljati in sklepati, da smo si ustvarili jasen pojem, kaj se je kaj zgodilo. Tako šifrirano pismo je bilo n. pr. »Beli konji se lepo redijo, črni pa ne... Janez je šel v službo.« Po prevodu smo potem brali. Rdeča armada napreduje v redu, Hitler se umika... Janez je odšel v hribe.«

Ko je 8. septembra 1943 Italija dokončno kapitulirala, se je to na Rabu zvedelo hitro kot blisk. Ob tej čudoviti novici smo bili kot naelektrizirani. Takoj so se ustanovile skupine in skupinice, ki so jih vodili najnaprednejši tovariši in navalili na karabinijske postaje. Jaz sem sodeloval v eni izmed takih skupin in sem zaplenil nekemu Italijančku puško. Vojaki so bili povsem zbegani. Za vse skupaj se je situaci-

ja bliskovito spremenila. Tisti, ki so nas še zjutraj stražili in terorizirali, so bili popoldne že razoroženi in v naših rokah.

Ze naslednje dni smo se formirali v vode in čete in ustanovili še kar dobro oboroženo »Rabsko brigado«, ki je štela kakih

1000 ljudi. Komandant je bil neki Ljubljčan.

Na Rabu smo ostali še kakih 14 dni, nato pa smo se z ladjo odpeljali v Bakar. Brez posebnih težav smo odšli na Mašun, nato pa v Loško dolino, kjer smo se razformirali. Del ljudi je odšel takrat domov, velik del pa se je priključil NOV in z njo dočakal zmagovitega konca.

ANTON TEŽAK

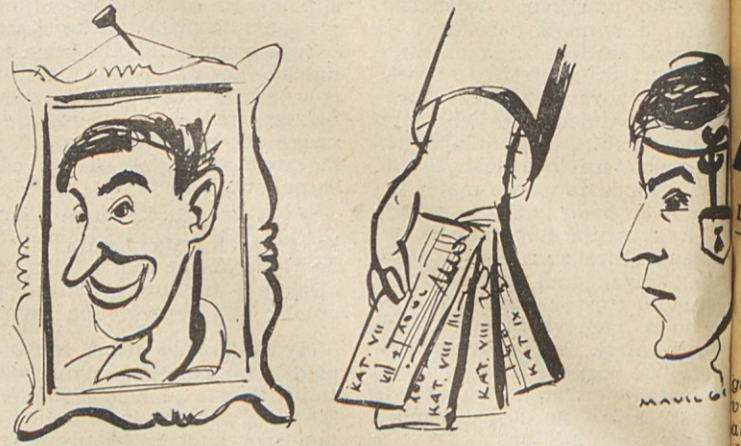
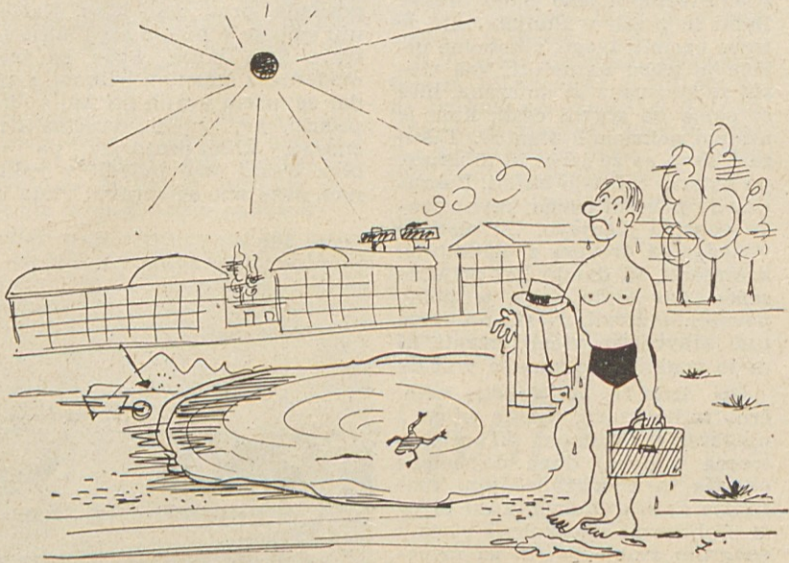
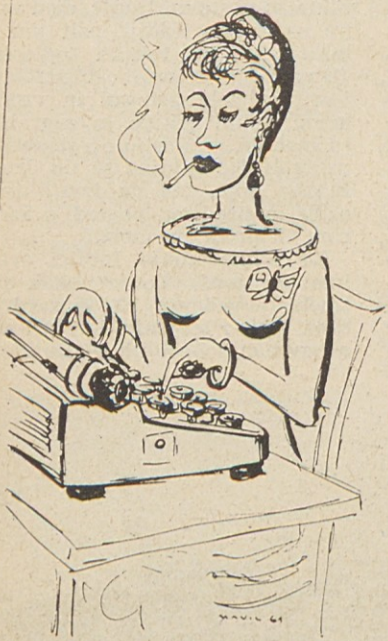

VARČEVANJE

ZA RAZVEDRILLO

IMPROVIZATOR

TAKEGA MOJSTRA SI ŽELIMO

Naš mojster vedno pravi: »Varčujte, varčujte!« — No, zdaj sem pa začela varčevati tudi jaz — namesto z desetimi prsti bom od slej tipkala le z dvema. In varčevala bom toliko časa, dokler mi ne bodo zvišali tarifnega razreda.«

»Pa menda se ne boš kopal v tej mlakuži?«
 »Ja, vso zimo so nam obljubljali, da se bomo že poleti lahko kopal v novozgrajenem bazenu, pa še zdaj ni iz te moke kruha. Dotlej, ko bo zgrajeno, bom pa samo improviziral kopanje.«

»Kakšnega mojstra si želim, me vprašate?«
 »Da bi bil vedno prijazen in dobre volje, da bi mi dajal vedno dela višjih kategorij in da ne bi skrival svojega znanja. Takega želim.«

ŠE DOLGO NAJ GA BOLI GLAVA

ČE JE MOJSTER MAJHEN

Mojster v orodjarni

»Mej duš, naša »ta stara« tipkariča je pa od hudiča — 150 zlogov napiše v minuti.«
 »Kaj bi to — naša »ta mlada« pa skuha 10 kav v 5 minutah in tak parum uporablja, da smo vsi dedci iz sebe.«

Naš mojster je uvideven mož in tako skromen in ponižen je

Poiščimo skrite rezerve dobre volje

Šele pred tednom dni je prišel. Ni poznal postopkov in ni vedel, na koga naj se obrne za pojasnila. Kolegi so bili kar od kraja vsi strašno »zaposleni«. Vedel je, da mora prek začetniških težav, zato se je z vso voljo zagrizel v delo. Kljub temu mu je spodletavalo in prav dobro je čutil posmehljive poglede tovarišev, ko je skušal priti do pojasnila o neznanem pri svojem sosedu. »Dajte, vprašajte tega in tega,« mu je suho odgovoril. »S tem se še nisem ukvarjal.«

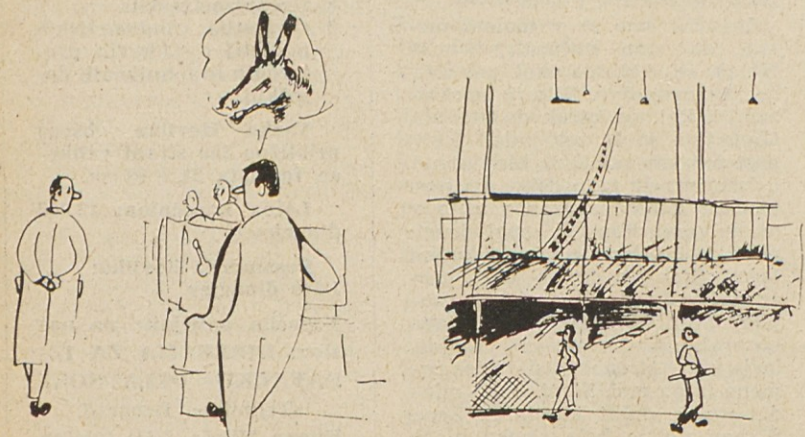
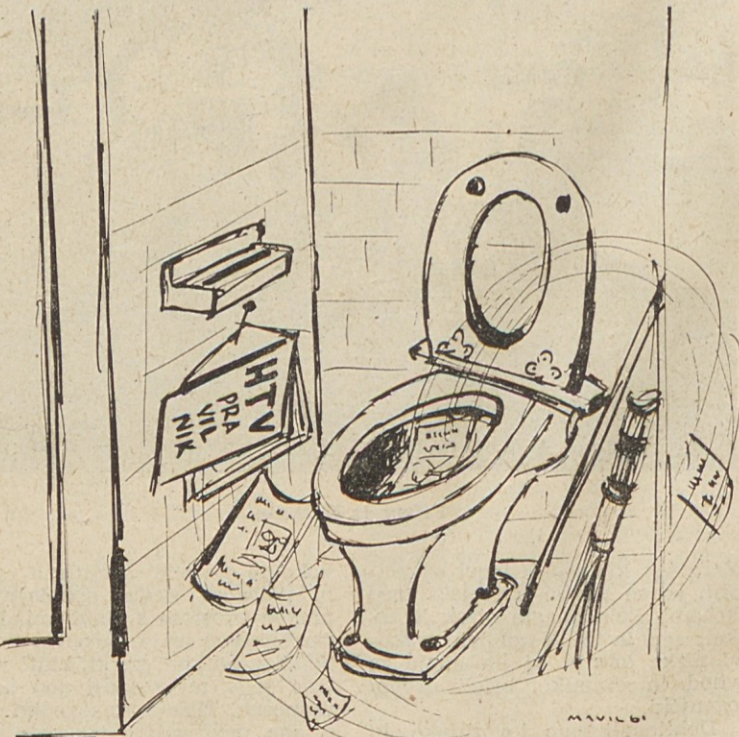
Kljub vsemu se je pregrizel skozi začetniške težave — namesto v enem, šele v treh mesecih in ob stalnem spraševanju samega sebe: »Ali je res tako težko biti dober delovni tovariš?«
 »Prav gotovo pridem! Pa glej, da boš pripravila dobro kavico, se bova lahko veliko pogovorila. Veš, prav danes sem zvedela... hihihih...«
 »Kaj praviš, to je pa res zanimivo. Ali on že kaj ve o tem?«
 »Kje pa! Ti rečem, to bo še čir-

kus! Da jo vidiš, kako hodi kot kakšna... hihihih...
 »Ali res? To me pa res zanima! Ampak zares pridi, tako se že.«
 »Zagreb kliče.«
 »Te bom kasneje še enkrat poklicala, da se zmeniva do konca. In res je še enkrat poklicala saj delo počaka — nadvse počakljivo; če ne... pa še popoldne malo — v nadurah...«

Dokler bo mojega mojstra zaradi preobremenjenosti z administrativnim delom bolela glava, me ne skrbi, da me bo nadzoroval pri delu

ŠELE ZDAJ RAZUMEM

Glasovi iz nekaterih mojstrskih kabin

Šele odkar sem stopil v stranišče našega mojstra, razumem, zakaj je pri nas toliko nesreč

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo inštituta za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov LR Slovenije, strojne industrije Slovenije.
 Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarn strojne industrije.
 Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov,
 Uredništvo in uprava: Ljubljana, Aškerčeva 16.

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 4.500 izvodov — Ureja strojniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefonsko uredništvo 33-511- telefon glavne urednice 343, odgovorne 458 — Cena posamezni številki prodaji 20 din — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna »Primorski tisk« v Kopru